

vrst bude našla - najbolje podnebne, zemljišne i težatne prilike za njezin razvitak. Ustanoviti jednu skupinu koja zahvaća uzak broj vrsti odgovaralo bi današnjemu voćarskom smjeru, imalo bi tu korist da bi zemlja bila stavljena u stanje nudjati od jedne stanovite vrste možda znatnu količinu voća, što bi bilo od velike znamenitosti u trgovačkom pogledu. Širiti rane i kasne vrste, značilo bi po meni, staviti Dalmaciju u stanje da izvađa voće za velika središta sjevernih strana, a ne bojati se ičije utakmice pod obranom i ugodnošću našeg sunca i pod raznovrstnim prizorima naše obale, koje pružaju najdivnije položaje za rano gojenje.

Ja mislim da bi se, za širenje voćaka u pokrajini, u velikoj količini, ne računajući na maslinu, na smokvu i na lozu sa ranim groždjem, o kojemu sam na svojem mjestu govorio, imali uzeti u obzir osobito bajam, lješnjak, trešnja, praskva, kruška, jabuka, šljiva i rogač, kad bi se voćarstvu imala dati mogućnost da se razvije pravcem skroz obrtničkim, ne zanemarujuć ipak druge vrste voća, između kojih naranče i limuni, čije se gojenje sve to više širi u Dubrovniku i po Boki Kotorskoj, gdje se njeguju kao cviet u loncu od posjednika i težaka razumnijih i radišnijih.

Što se bajama tiče spomenuo sam gori njegovo razprostranjenje u Pokrajini; bilo bi ipak zgodno nastojati i na dalje da se sve to više razširi njegovo gojenje, pošto nema, bogzna, kakvih zahtjeva glede dobrote tla, ne izključuje da bude sdružen drugim gojenjima, ne traži nit djubrenja nit radnja za uzgojenje od kakve znamenitosti, te se stoga troškovi svedu samo na one za sadjenje i branje bajama što je od osobite znamenitosti gdje oskudjevaju mišice, dočim daje prilično obilat plod i svedjer tražen u trgovini. Dobri se bajami prodaju uvijek bez poteškoća po prilici po 10 fiorina hl osobito mehkišci, koji imaju veću trgovačku vrijednost, u koliko je to pravo stolno voće. Proizvod je bajama u Europi nešto ograničen, jer nema puno predjela kojima se prilagodi, dočim se živo traže zbog toga što se svuda troše; zato mislim da se kod nas može proširiti gojenje bajama osobito mehkišca, a ne bojati se preobilna ploda. Gojenje bajama jest i svedjer će ostati probitačno a zbog iztaknutih razloga cijena bajama neće nikad nizko pasti.

Pošto bajam trpi pri presađivanju zbog velike ozlede žila, koje se puno razviju jur u prvih godina stoga, bilo da se uredi prostor u kojemu će se gojiti bajami kao bajamjak, bilo da se uzgoje pojedina stabla, uvijek je bolje neposredno posijati bajam nego li ga presađiti, upotrebljujuć po mogućnosti gorki bajam koji daje krepčije stablo koje se pak navrne na oko. Za lješnjak vrijedi ono te se je reklo za bajam, jer i on uspjeva u svakoj zemlji, ako nije samo